

AACR2 / **Concrecions**

Capítol 23: Noms geogràfics

A càrrec de la Biblioteca de Catalunya

snb@bnc.cat

CANTIC II -- desembre 2011

INTRODUCCIÓ

Hi ha dues grans categories d'encapçalaments de noms geogràfics:

1. **Encapçalaments jurisdiccionals**: llocs que tenen o han tingut un estatus jurisdiccional, és a dir, àrees políticoadministratives definides, com p. ex.: països o estats, províncies, ciutats, etc.
2. **Encapçalaments no jurisdiccionals**: llocs que són accidents geogràfics o formes de relleu (ex.: muntanyes, valls, cursos d'aigua, etc.), boscos, pantans, etc.
Llocs que no tenen una identitat políticoadministrativa i solen aplicar-se a una obra com a matèria.

NOMS GEOGRÀFICS JURISDICCIONALS

CONSIDERACIONS

- ✓ Aquests encapçalaments tenen una doble funció:
  - Àrea geogràfica.
  - Govern d'aquesta àrea.
- ✓ La forma del punt d'accés ha de ser la mateixa independentment de la seva funció en un registre bibliogràfic: autor (110 , 710) i/o matèria (610,651).
- ✓ Els noms geogràfics s'estableixen en camps 151 en un registre d'autoritat.

NOMS GEOGRÀFICS JURISDICCIONALS

CONSIDERACIONS

- ✓ En el cas de noms geogràfics el conflicte es considera **ABSOLUT**, no és específic del catàleg d'autoritats. Per tant és necessari consultar les fonts de referència per determinar si existeix un altre lloc amb el mateix nom dins del mateix país o estat, etc.
- ✓ Les normes bàsiques per a la construcció dels encapçalaments jurisdiccionals són:
  - capítol 23 i 26 de les AACR2
  - capítol 23 i 26 de les Concrecions a les AACR2

NOMS GEOGRÀFICS

23.1 ABAST

Els noms d'ens geogràfics (o “llocs”) s'utilitzen principalment:

1. Com a noms de governs (24.3E1. El nom convencional d'un govern és el nom geogràfic de l'àrea on el govern exerceix jurisdicció)

Ex.: Catalunya *i no* Generalitat de Catalunya

Ex.: França *i no* République Française

NOMS GEOGRÀFICS

23.1 ABAST

2. Com a addicions a certs noms d'entitats corporatives per a distingir entitats amb el mateix nom (24.4C)

Ex.: Museu d'Història de la Ciutat (**Barcelona, Catalunya**)

Ex.: Museu d'Història de la Ciutat (**Girona, Catalunya**)

3. Com a addicions a noms de congressos (24.7B4)

Ex.: Congrés d'Història de la Corona d'Aragó (1909 :
Barcelona, Catalunya)

NOMS GEOGRÀFICS

23.1 ABAST

4. Com a addicions a noms de govern i de comunitats que no són governs

Ex.: Barcelona (**Catalunya**)

Ex.: Sants-Montjuïc (**Barcelona, Catalunya**)

5. Com elements de les referències, en alguns casos

Ex.: 110 2#Institut Català de la Dona

410 1#**Catalunya**.\$bInstitut Català de la Dona

NOMS GEOGRÀFICS

23.2A FORMA CATALANA

Useu la forma catalana si n'hi ha una d'ús corrent

Les Concrecions a 23.2 afegeixen:

1. Per determinar la forma catalana s'utilitzen, per ordre de preferència:
  - *Gran enciclopèdia catalana.*
  - *Atles universal.*
  - *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya.*
  - *altres fonts .*

Exemple

 L'Enciclopèdia

Dinamarca

[Endònim: **Danmark** (danès); Exònim: **Dinamarca** (català); Nom oficial: **Regne de Dinamarca** (català), **Kongeriget Danmark** (danès)]

- **Dinamarca** *i no* Danmark *ni* Denmark
ni Regne de Dinamarca
ni Kongeriget Danmark

Copenhaguen

[Endònim: **København** (danès)]

- **Copenhaguen** (Dinamarca) *i no* København
ni Copenhagen

Exemple

 l'Enciclopèdia

Sant Andreu de Llavanes
[Llavanes]

- **Sant Andreu de Llavanes**(Catalunya)
i no Llavanes

 l'Enciclopèdia

la Salzedella

- **Salzedella** (País Valencià)
i no La Salzedella
ni la Salzedella

✓ És necessari consultar sempre les fonts

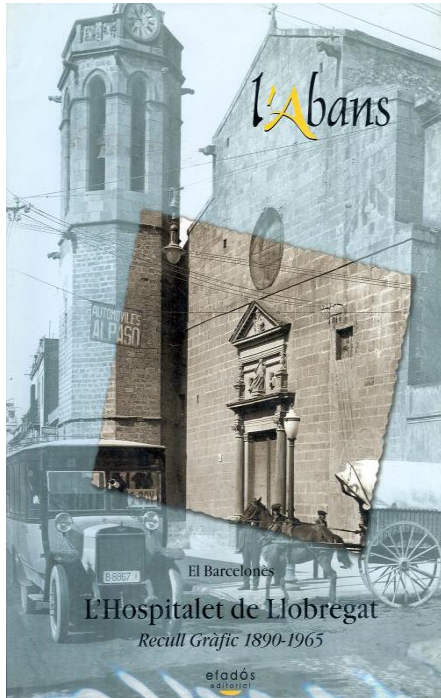
NOMS GEOGRÀFICS

23.2 FORMA CATALANA

Les Concrecions a 23.2 afegeixen:

2. L'article inicial de la forma catalana del nom de lloc s'omet sempre. En el cas dels llocs sense forma catalana del nom, el manteniment o l'omissió de l'article inicial depèn de l'ús seguit per les fonts de referència en la llengua del país: si l'article es té en compte en la intercalació, es manté; si no es té en compte, s'omet.

✓ És el mateix "criteri" que segueix la GEC, Altes, etc.

Exemple: àmbit català

e Ed. en línia: **l'Hospitalet de Llobregat**

Ed. impresa: **Hospitalet de Llobregat, l'**

➤ **Hospitalet de Llobregat (Catalunya)**
i no

l'Hospitalet de Llobregat
Hospitalet de Llobregat, l'

ULL!!!

ARBRE DE TOPONÍMIA

Castell d'Aro > Barris de Castell
d'Aro > S'Agaró

S'Agaró

[Segueró, S'Agaró]

Ed. impresa: S'Agaró → et remet a → **Agaró**

➤ **Agaró (Castell d'Aro, Catalunya)**

✓ *Es recomana consultar sempre l'edició impresa de la GEC*

Exemple: no àmbit català

Ed. en línia:

Ed. impresa: **Los Angeles**

➤ **Los Angeles** (Califòrnia) *i no* Angeles

ULL!!!

Ed. en línia:

Ed. impresa: **Valletta, La**

➤ **Valletta** (Malta) *i no* La Valletta

✓ *Es recomana consultar sempre l'edició impresa de la GEC*

NOMS GEOGRÀFICS

23.2A FORMA CATALANA

Si la forma catalana del nom d'un lloc és el nom català del govern que té jurisdicció sobre el lloc, useu aquesta forma.

República Centreafricana

[Endònim: **République Centrafricaine** (francès); Exònim: **República Centreafricana** (català);
Nom històric: **Ubangui-Chari**]

República Dominicana

[Exònim: **República Dominicana** (català); Nom oficial: **República Dominicana** (castellà)]

Ex.: República Centreafricana

Ex.: República Dominicana

Ex.: Bangui (República Centreafricana)

Ex.: Santo Domingo (República Dominicana)

NOMS GEOGRÀFICS

23.2A FORMA CATALANA

Les Concrecions a 23.2 afegeixen:

3. Casos particulars

- a) Alemanya
- b) Corea
- c) Gran Bretanya
- d) Iugoslàvia
- e) Txecoslovàquia
- f) Unió Soviètica
- g) Xina

Xina

Per als governs que han administrat el territori continental de la Xina, llevat dels governs del període 1931-1945, utilitza "Xina".

Per als governs coexistents durant aquest període, s'utilitza:

- per als governs de Nanquín (1931-1937) i Chongqing (1937-1945), "Xina"
- per al govern de Ruijín (1931-1937), "Xina (República Soviètica, 1931-1937)"
- per al govern de Pequín (1937-1940), "Xina (Govern provisional, 1937-1940)"
- per al govern de Nanquín (1938-1945) del 1938 al 1940, "Xina (Govern reformat, 1938-940)"
- del 1940 al 1945, "Xina (Govern nacional, 1940-945)"

Per al govern de Taiwan posterior al 1948, s'utilitza "Xina (República, 1949-)" i per a la província de Taiwan, "Taiwan"

- ✓ *Són geogràfics que presenten una complexitat "històrica" pels quals s'ha establert un ús consensuat a nivell de CCUC.*

NOMS GEOGRÀFICS

23.2B NO HI HA FORMA CATALANA

Si no hi ha una forma catalana useu la forma en la llengua oficial del país.

✓ És el mateix criteri que segueix la GEC, Atles, etc.

Buenos Aires

Població: 2 776 138 h [2001]

Capital d'Argentina, situada sobre el Riu de la Plata, al fons de l'estuari. El clima és temperat

Ex.: Buenos Aires (Argentina)

NOMS GEOGRÀFICS

23.2B NO HI HA FORMA CATALANA

- ✓ Si no hi és a la GEC es cerca a l'Atles universal, si no hi és, es cerca a la LC/NAF o BNE/A

ULL!!!

- ✓ LC/NAF o BNE/A són fonts de consulta, tanmateix els encapçalament s'han d'adequar:

LC/NAF: **Queen Anne (Md.)**

➤ **Queen Anne (Maryland)** → 23.4B Con.

BNE/A: **Bienservida**

LC/NAF: **Bienservida (Spain)**

➤ **Bienservida (Castella-la Manxa)** → 23.4C Con.

NOMS GEOGRÀFICS

23.3 CANVIS DE NOMS

Si el nom d'un lloc canvia , useu tants noms com siguin necessaris, segons:

- 1) les regles sobre noms de govern (24.3E)
- 2) Les regles sobre addicions als noms d'entitat (24.4C4) i de congressos (24.7B4)
- 3) Altres regles pertinents al capítol 24

Relacions es donen en el registre d'autoritat:

- referències de “vegeu també” (551)
- nom anterior (\$w, posició 1=a)
- nom posterior (\$w, posició 1=b)

Exemple

Sri Lanka

[Exònim: **Sri Lanka** (català); Nom històric: **Ceilan**; Nom oficial: **República Socialista Democràtica de Sri Lanka** (català), **Sri Lankā Prajathanthrika Samajavadi Janarajaya** (singalès), **Ilangai Jananayaka Socia** (tàmil)]

- Registre d'autoritat

008/11 = z 008/14= a 008/15= a

151 ## **Sri Lanka**

451 ## ...

551 ## |**wa**|aCeilan

670 ## GEC (en línia), 20 oct.

2010|b(Sri Lanka; nom històric: Ceilan ; el 1972 es convertí en república independent amb el nom actual)

ULL!!! → en la [catalogació de matèries](#), quan el nom del país, estat, etc. ha canviat sempre es fa servir l'últim nom.

- Registre d'autoritat

008/11= n 008/14= a 008/15=b

151 ## **Ceilan**

451 ## ....

551 ## |**wb**|aSri Lanka

670 ## GEC (en línia), ...

667 ## **ÚS TEMÀTIC:** aquest encapçalament no és vàlid com a encapçalament de matèria. Les obres que tracten d'aquest lloc es troben sota **Sri Lanka**

NOMS GEOGRÀFICS

23.4 ADDICIONS

23.4.A Puntuació: Les addicions es donen entre parèntesis . Dins l'addició, el nom d'un lloc més gran va precedit de coma.

23.4.B Regla general: Afegiu al nom d'un lloc (que no sigui un país o un estat, etc., enumerat a 23.4C1 o 23.4D1) el nom d'un lloc més gran tal com s'indica a 23.4C–23.4F.

Ex.: **Copenhaguen (Dinamarca)**

Ex.: Carlsbergfondet **(Copenhaguen, Dinamarca)**

Les Concrecions a 23.4B afegeixen:

Els noms de lloc usats com a addicions no s'abreugen

Ex.: **Queen Anne (Maryland)** *i no* Queen Anne (Md.)

NOMS GEOGRÀFICS

23.4 ADDICIONS

23.4C Llocs d'Austràlia, el Canadà, els Estats Units, Iugoslàvia, Malàisia o la Unió Soviètica.

23.4C1 Estats, etc. No feu cap addició al nom d'un estat, una província, un territori, etc. dels països enumerats més amunt

Ex.: **Queensland** *i no* Queensland (Austràlia)

Ex.: **Alberta** *i no* Alberta (Canadà)

Ex.: **Illinois** *i no* Illinois (Estat Units d'Amèrica)

23.4C2 Altres llocs. Si el lloc està dins d'un estat, província etc. d'aquests països, afegiu el nom de l'estat, etc.

Ex.: **Brisbane (Queensland)**

Ex.: **Edmonto (Alberta)**

Ex.: **Cook County (Illinois)**

NOMS GEOGRÀFICS

23.4 ADDICIONS

Les Concrecions a 23.4C afegixen:

S'aplica també a Catalunya i a la resta de les comunitats autònomes de l'Estat espanyol.

Ex.: Catalunya *i no* Catalunya (Espanya)

Ex.: Valls (Catalunya) *i no* Valls (Espanya)

Ex.: Castella-la Manxa *i no* Castella-la Manxa (Espanya)

Ex.: Bienservida (Castella-la Manxa)

i no Bienservida (Espanya)

NOMS GEOGRÀFICS

23.4 ADDICIONS

Les Concrecions a 23.4C afegeixen: els noms establerts per a les comunitats autònomes d'Espanya:

Andalusia	Extremadura
Aragó	Galícia
Astúries	Madrid
Balears	Múrcia
Canàries	Navarra
Cantàbria	País Basc
Catalunya	País Valencià
Castella i Lleó	Rioja
Castella-la Manxa	

ULL!!! no són les formes dels encapçalaments ni dels qualificadors

Ex.: **151 ## Madrid (Comunitat autònoma) → 23.5 (24.6)**

Ex.: **110 2# Instituto de Salud Pública (Madrid) → 24.4C1**

410 1# Madrid (Comunitat autònoma).\$bInstituto de Salud Pública

NOMS GEOGRÀFICS

23.4 ADDICIONS

23.4D1. Llocs de les Illes Britàniques

No feu cap addició als noms dels països constituents

Ex.: **Anglaterra** *i no* Anglaterra (Gran Bretanya)

Ex.: **Escòcia** *i no* Escòcia (Gran Bretanya)

23.4D2. Si un lloc està situat dins d'una part de les Illes Britàniques afegiu el nom de la part

Ex.: **Londres (Anglaterra)**

Ex.: **Edimburg (Escòcia)**

NOMS GEOGRÀFICS

23.4F ADDICIONS SUPLEMENTÀRIES

23.4F1. Si l'addició d'un lloc més gran és insuficient per distingir entre dos o més llocs amb el mateix nom, incloeu una paraula o frase que s'utilitzi normalment per distingir-los

✓ És el mateix criteri que segueix la GEC, Atlas, etc.

Ex.: Sant Vicenç de Torelló (Catalunya)

Ex.: Sant Vicenç dels Horts (Catalunya)

Si no hi ha una paraula o frase d'aquest tipus, doneu el nom d'un lloc apropiat més petit abans del nom del lloc més gran.

Ex.: Friedberg (Baviera, Alemanya)

Ex.: Friedberg (Hesse, Alemanya)

NOMS GEOGRÀFICS

23.4F ADDICIONS SUPLEMENTÀRIES

Les Concrecions a 23.4F afegixen:

Per distingir noms de lloc que altrament serien idèntics, es dóna el nom d'un lloc apropiat més petit abans del nom del lloc més gran. Per als llocs de Catalunya, es dóna el nom de la comarca; per a la resta de comunitats autònomes, la província.

Ex.: **Ferran (Segarra, Catalunya)**

Ex.: **Ferran (Tarragonès, Catalunya)**

Ex.: **Aguadulce (Sevilla, Andalusia)**

Ex.: **Aguadulce (Almeria, Andalusia)**

NOMS GEOGRÀFICS

23.4F ADDICIONS SUPLEMENTÀRIES

Les Concrecions a 23.4F2 afegeixen:

Per identificar comunitats dins d'una ciutat, poble, etc.

(p. ex.: districtes, barris, ravals, urbanitzacions, etc.) es dóna sempre el nom més petit abans del nom del lloc més gran.

Ex.: 151 ## Sants-Montjuïc (Barcelona**, Catalunya)**

Ex.: 151 ## Agaró (Castell d'Aro**, Catalunya)**

NOMS GEOGRÀFICS

23.5 TIPUS DE JURISDICCIO

23.5A. Si la primera part d'un nom de lloc és un terme que indica un tipus de jurisdicció, s'inclou o s'omet depenent de les fonts prescrites.

Eivissa

[la Vila d'Eivissa, Vila]

➤ **Eivissa (Balears)** *i no* Vila d'Eivissa (Balears)

Ciudad Juárez

➤ **Ciudad Juárez (Mèxic)** *i no* Juárez (Mèxic)

NOMS GEOGRÀFICS

23.5 TIPUS DE JURISDICCIO

23.5B. Si un nom de lloc no inclou un terme que indica un tipus de jurisdicció i aquest terme és necessari per distingir aquest lloc d'un altre amb el mateix nom, seguiu les instruccions de 24.6.

→**24.6:** En el cas de noms similars afegiu el tipus de jurisdicció en català si no es tracta d'una ciutat o un poble. Si no hi ha equivalent català useu el terme vernacle.

Ex.: Barcelona (Catalunya)

Ex.: Barcelona (Catalunya : Província)

NOMS GEOGRÀFICS

23.5 TIPUS DE JURISDICCIO

→**24.4C1**. Si dues o més entitats tenen el mateix nom, o noms tan similars, afegiu una paraula o frase tal com s'indica a 24.4C2–24.4C7. Però no incloeu les addicions a noms de llocs prescrites a 24.6 si els noms d'aquests llocs són usats per indicar la localització d'entitats.

Ex.: 110 2# Institut de Ciències Socials (**Barcelona, Catalunya**)
410 1# Barcelona (Catalunya : Província).\$bInstitut de Ciències Socials

ULL!!! →

Ex.: 130 #0 Documents (**Barcelona (Catalunya : Província). Àrea d'Educació**)

No indica la localització sinó l'entitat

NOMS GEOGRÀFICS

26 REFERÈNCIES

26.1F1 Forma de les referències: Es fa la referència en la mateixa estructura que tindria com a encapçalament

Ex.: 151 ## Gant (Bèlgica)

451 ## Gand (Bèlgica)

i no **451 ## Gant**

i no **451 ## Gand (Belgique)**

Les Concrecions a 26.3A3-26.3A4 afegixen:

Generalment es fan referències per les formes variants del nom triat per a l'encapçalament, però no es fan referències de les referències

NOMS GEOGRÀFICS

26.3A REFERÈNCIES DE VEGEU

26.3A1. Noms diferents trobats en fonts de referència que siguin significativament diferent l'encapçalament 1XX.

Ex.: 151 ## Salzedella (País Valencià)

451 ## Salzadella (País Valencià)

Ex.: 151 ## Sant Andreu de Llaveneres (Catalunya)

451 ## Llaveneres (Catalunya)

NOMS GEOGRÀFICS

26.3A REFERÈNCIES DE VEGEU

26.3A3. Formes diferents del nom

- *Formes lingüístiques diferents*

Ex.: 151 ## Dinamarca

451 ## Danmark

- *Ortografia diferent*

Ex.: 151 ## Vic (Catalunya)

451 ## Vich (Catalunya)

- *Llatinització diferent*

Ex.: 151 ## Pequín (Xina)

451 ## Beijing (Xina)

NOMS GEOGRÀFICS

26.3A REFERÈNCIES DE VEGEU

26.3A4. Feu una referència des d'inicials amb punt i sense a un nom complet usat com a encapçalament.

Ex.: 151 ## Unió Soviètica

451 ## URSS

451 ## U.R.S.S.

NOMS GEOGRÀFICS

26.3A REFERÈNCIES DE VEGEU

Les Concrecions a 26.3A3-26.3A4 afegeixen:

Noms geogràfics que comencen amb un article

Quan l'encapçalament d'un nom geogràfic comença amb un article, es fa una referència des del nom sense l'article.

Ex.: 151## Los Angeles (Califòrnia)

451## Angeles (Califòrnia)

NOMS GEOGRÀFICS

26.3A REFERÈNCIES DE VEGEU

26.3A7 Formes diferents de l'encapçalament

Les Concrecions a 26.3A7 afegeixen:

1 Referències des del geogràfic d'una diòcesi catòlica

Ex.: 110 2# Església Catòlica.\$bDiòcesi de Girona (Catalunya)

410 1# **Girona (Catalunya** : Diòcesi : Església Catòlica)

2 Referències des de la jurisdicció

Quan un organisme de l'administració pública és entrat directament, es fa una referència des del seu nom en la forma de subencapçalament del nom del govern.

Ex.: 110 2# Institut Català de la Dona

410 1# **Catalunya**.\$bInstitut Català de la Dona

NOMS GEOGRÀFICS

26.3B REFERÈNCIES DE VEGEU TAMBÉ

26.3B1. En el cas de lloc relacionats, feu referències de vegeu també entre els encapçalaments entrats independentment.

Ex.: 151## Eslovàquia

551## Txecoslovàquia

Ex.: 151## Txecoslovàquia

551## Eslovàquia

✓ *Quan cal una orientació més detallada es recomana utilitzar el camp de notes 667*

667 ## **ÚS TEMÀTIC:**

667 ## **ÚS DESCRIPTIU:**

NOMS GEOGRÀFICS

26.3C REFERÈNCIES EXPLICATIVES

Les Concrecions a 26.3C afegeixen:

Es fan referències explicatives simples per a encapçalaments anteriors i posteriors –codis "a" o "b" en la primera posició del subcamp "\$w" dels camps 5XX.

Ex.:151 ## **Sri Lanka**

551 ## |**wa**|aCeilan

→genera el missatge "Nom anterior"

Ex.: 151 ## **Ceilan**

551 ## |**wb**|aSri Lanka

→genera el missatge "Nom posterior"

✓ *Quan cal una orientació més detallada es recomana utilitzar el camp de notes 667*

667 ## **ÚS TEMÀTIC:**

667 ## **ÚS DESCRIPTIU:**

NOMS GEOGRÀFICS

Coses a recordar

- Els noms geogràfics s'estableixen en camps 151 en un registre d'autoritat. Es converteixen en camps 110, 710, 610 amb indicador 1, quan s'usen com encapçalaments principals o secundaris; i en camps 651 com àrees geogràfiques en matèries.
- Els noms geogràfics sempre s'estableixen a partir de les fonts prescriptives.
- En noms geogràfics el conflicte se considera ABSOLUT, és a dir, d'existir un altre lloc amb nom idèntic dins del mateix país, estat, etc. (estigui o no en el catàleg d'autoritats) s'ha de afegir un qualificador.

NOMS GEOGRÀFICS

Coses a recordar

- Cal establir un nou registre d'autoritat quan una jurisdicció canvia de nom i interconnectar-la mitjançant referències de “vegeu també”.
- S'afegeix al nom d'un lloc (per sota del nivell de país o estat, etc.) el nom d'un lloc més gran. EXCEPTE:
  - als estats i territoris **d'Austràlia**,
  - a les províncies i territoris de **Canadà**,
  - als estats federals dels **Estats Units d'Amèrica**,
  - a les antigues repúbliques de **Iugoslàvia**,
  - als estats de **Malàisia**,
  - a les antigues repúbliques de la **Unió Soviètica**,
  - a les comunitats autònomes **d'Espanya** i
  - als països constituents de **Gran Bretanya**

NOMS GEOGRÀFICS

Coses a recordar

- Es fa la referència en la mateixa estructura que tindria com a encapçalament.
- Generalment no es fan referències de les referències.
- Es fan referències de vegeu a: nom diferents, formes diferents del nom i des del nom sense l'article...
- Es fan referències de vegeu a partir de jurisdiccions només per a organisme de l'administració pública que s'entren en forma directa, i en el cas de les diòcesis catòliques.
- S'utilitza el camp 667 per especificar l'ús de l'encapçalament.

snb@bnc.cat

